

Review Esoteric 05-serie: K-05XD cd-speler, N-05XD voor- en S05 eindversterker

Ruud Jonker | 25 december 2023 | Fotografie Fabrikant | [Esoteric](#)

SAMENVATTING

Veel systemen bieden een ervaring alsof je vanaf de zijlijn luistert. Er gebeurt iets achter een plaat glas, waarvan je niet het gevoel hebt dat je daar deel van uitmaakt. Wat de beste systemen en het beschreven systeem hier doen is dat je als luisteraar deel uit gaat maken van dezelfde akoestische omgeving als waarin de muziek speelt. Dus niet de luisteraar en de muziek in de akoestiek van de luisterruimte, maar de akoestiek van de opnameruimte maakt verbinding met de luisteraar. Het verschil tussen Times Square op de televisie zien of er echt rondlopen.

PLUSPUNTEN

- ➕ Japanse perfectie
- ➕ Minimalist High-end style
- ➕ Neutraal, dynamisch, ruimtelijk en uitnodigend geluidsbeeld
- ➕ Subliem cd-sacd loopwerk

MINPUNTEN

- ➖ Vraagt een goede match met luidsprekers en luidsprekerkabels
- ➖ Een uitdagend prijskaartje

Esoteric timmert aan de weg met de vernieuwde 05-serie. Het Japanse bedrijf zet nog steeds in op de cd/sacd-speler en dat is een heuglijk feit. De hoeveelheid cd's en sacd's in deze wereld is immens en de geluidskwaliteit, vooral van veel huidig geproduceerd materiaal, is fenomenaal. Je ziet in de markt wel een verschuiving naar de wat duurdere spelers. Minder geschikt voor de gemiddelde consument, want die waait gewoon mee met de trends en gaat streamen. Daarom hier de K-05XD player, de N-05XD netwerk voorversterker en de S-05 klasse-A eindversterker. Bedoeld voor serieuze muziekliefhebbers.

TEAC (Tokyo Electro-Acoustic Company) ontstond in 1956. Het bedrijf bestaat uit vier business-units, namelijk TASCAM, Esoteric, TEAC en een unit die data-storage oplossingen bouwt.

TASCAM bouwt professionele apparatuur, die ook vaak gericht is op de consument. De (multitrack) tape recorders zijn bekend. Een full professional product is de digitale DE-3000 masterrecorder. Van de laatste zijn exemplaren in gebruik in de studio alhier. Deze recorder schrijft de stereomix die samengesteld wordt vanuit een digitale meersporenrecorder. De DA-3000 maakt feitelijk de pre master. Die wordt gebruikt om de glass master voor de cd-productie te maken.

TEAC is bekend bij de consument vanwege de tape recorders. Muziek liefhebbers in de zeventiger en tachtiger jaren hadden vaak een A-2300S. Ook de TEAC cd-spelers met het beroemde VDRS-loopwerk waren in die tijd bekend en gewild. In 1969 kwam TEAC met de eerste 4-track tape recorder voor de consument. In die tijd had je quadrafonische tapes (Q4). Multichannel geluid heeft een enorme toegevoegde waarde, maar is nog steeds niet massaal doorgebroken in de huiskamer. Esoteric (vanaf 1987) is het high-end consumentenmerk. De producten zijn, ahem.. esoterisch in prijs, uiterlijk en wellicht in prestaties.

Onder de radar

Er zijn audioproducten die je vaag kent, maar die toch onder de radar bewegen. Voor uw auteur geldt dat voor Esoteric. Een enkele keer ergens gezien, maar nooit beluisterd, terwijl er vroeger de nodige TEAC-spelers met VDRS-loopwerk in de luisterruimte stonden. | Collega Max testte onlangs [de TEAC VRDS 701 cd-speler](#).

Dat laatste heeft ook te maken met veranderingen in de audiowereld. Vroeger regende het persconferenties, fabrieksbezoeken en bleef je op de hoogte door direct contact met developers. Fabrikanten boden informatie aan degenen die daadwerkelijk de reviews schrijven en op de hoogte

moeten blijven van de ontwikkelingen. Maar met de komst van Esoteric naar de luisterruimte is het merk hier in ieder geval niet langer een foto in een advertentie.

Esoteric heeft een vijftal series met apparatuur. Versterkers, converters, master clocks, sacd/cd-spelers en een draaitafel. De hier aanwezige componenten zijn uit de 05-serie. Zoals elk merk heeft Esoteric een aantal technologische speerpunten. De bouwkwaliteit is superieur.

De behuizingen zijn uitgevoerd in cnc-aluminium en de elektronica is ouderwets degelijk gebouwd. De apparatuur heeft een extreem luxe uitstraling en dat is waar veel consumenten voor gaan. Producten worden vaak gekocht 'to show off'. Uw recensent hoort bij de school van het functionalisme. Alleen de geluidskwaliteit is waar het om gaat. Je luistert immers naar muziek. Alle bling bling maakt driekwart van de productprijs.

Techniek

Zoals je vaker tegenkomt bij merken die niet de mass market bedienen, is er een focus op geluidskwaliteit. Dat geldt met name voor de kleinere Japanse artisanaten (oa. Kondo, Shindo en Air Tight). Maar ook de grotere merken, zoals bijvoorbeeld Sony, Pioneer en Denon, hebben lijnen met high-end producten gehad. Esoteric geeft aan de originele master sound te willen reproduceren. Vrij vertaald betekent het dat het geluid van de mastertape zo nauwkeurig mogelijk wordt benaderd. Dat bereiken ze onder andere door simpele en zo minimalistisch mogelijke circuits, de toepassing van zeer goede componenten en de gebalanceerde overdracht van digitale signalen door middel van de ES-link techniek. Die werkt met HDMI-kabels (in de hogere series) en zorgt ervoor dat er geen extra processing nodig is in vergelijking met andere digitale overdrachtsystemen.

ES-link Analog is de analoge versie, die werkt over gebalanceerde kabels met XLR-connectoren en is gebaseerd op een door Esoteric ontwikkeld protocol. ES-link Analog is in de menu's te activeren, maar werkt alleen als beide te verbinden apparaten over dit protocol beschikken. TEAC bouwde in de negentiger jaren een van de meest rigide en betrouwbare cd-transporten in de vorm van de VDRS. De essentie daarvan is nog steeds het minimaliseren van vibraties en het daardoor nauwkeuriger uit kunnen lezen van de data. Volgens velen het beste loopwerk dat ooit werd gebouwd en daarom werd dat onder andere gekozen door Wadia en Spectral. Een latere versie is de VDRS NEO, die ook geschikt is voor sacd en dvd. De opvolger is de VDRS ATLAS.

Esoteric K-05XD en de instapserie

In het licht van de dure toplijnen van Esoteric is de 05-serie de instapper. Dat gaat dan over de prijs, want er is niet bezuinigd op de fraaie luxe bouw en het chique uiterlijk. Met prijskaartjes per component van boven de 10K is de term 'instap' ook niet erg van toepassing.

Voor de gemiddelde consument zal zo'n prijskaartje zo'n beetje de limit zijn en zal de doelgroep niet heel groot zijn. De K-05XD is de nieuwste versie van de K-05 lijn (2011). De belangrijkste features zijn de aanwezigheid van het VDRS ATLAS transport, maar dan in de ATLAS 05 uitvoering.

De Mastersound Discrete DAC heeft een delta-sigma modulator en bevindt zich in een FPGA. Esoteric kon niet langer gebruikmaken van AKM-chips dus ontwikkelde zelf een dac. Naast de Mastersound Discrete Clock is er het ES-Link Analog protocol, een drietal gescheiden voedingen en een MQA-decoder. De speler leest onder andere sacd en cd vanaf de ingebouwde drive en kan ook content lezen vanaf een aangesloten usb-drive. De digitale ingangen maken dat de K-05XD ook als dac kan functioneren. Er zijn ook digitale uitgangen, een aansluiting voor een externe clock, een trigger en een usb-port voor de aansluiting van een computer. Via de Esoteric HR Audio Player app en een voor Windows noodzakelijke driver kan dan muziek worden gespeeld.

Esoteric N-05XD

In de zeventiger jaren had een gemiddelde voorversterker 24 knoppen. Sony was de eerste fabrikant die dat marketingtechnisch zeer slim uitspeelde. Die knoppen gaven de klant het gevoel in control te zijn en ook een studio-apparaat in huis te hebben. Van die 24 stuks waren er 22 overbodig. Later ontstond dus de zogenaamde high-end voorversterker met twee knoppen (volume en bronkeuze).

Veel moderne voorversterkers, zoals de N-05XD, hebben weer erg veel knoppen. Een groot deel daarvan is verstopt in de menu's. Veel functionaliteit is interessant voor degenen die net iets dieper willen. Moderne voorversterkers hebben sowieso meer functionaliteit. De Esoteric is dan ook een zogenaamde 'network DAC/preamp'.

Er is een dac aan boord met diverse ingangen. Via een ethernet-poort (RJ-45) kan, al dan niet via een tussenliggende Wi-Fi router, content vanaf het internet of vanaf een NAS en andere devices in huis worden binnengehaald. Computers kunnen ook gekoppeld worden aan de usb-port. Vanaf Mac of Windows (met driver) kunnen bestanden gestuurd worden.

De usb-drive-port is bedoeld om bestanden vanaf een usb-drive te spelen. Voor de ethernet-port en de usb-drive-port is een app nodig die vrij te downloaden is. Met die Esoteric HD Audio Player kunnen ook hi-res en dsd bestanden vanaf de beide genoemde computers worden afgespeeld. De N-05XD heeft ook Bluetooth. Er is een hoofdtelefoon-uitgang (twee typen aansluitingen) en er kan een externe clock aangesloten worden. Vanuit een Roon remote-app kun je data sturen naar de Esoteric.

De settings bevinden zich in drie menu's. Normaal gesproken ga je niet alle menu-settings doorlopen. De voorversterker werd aangesloten en een signaaltje werd toegevoerd. De twee professionele monitoren, aangestuurd met vier eindversterkers van ieder 3000 Watt, gingen vol los. Dat gaf een gigantische klap die werd verzacht door het razendsnel inschakelen van de limiters die reageren op buitenproportionele dynamieksprongen. Het bleek dat een setting in menu 3 op THRU stond. De voorversterker regelt dan geen volume, maar stuurt het volleingangssignaal naar de uitgang. I was not amused..... Verdere specs staan op [de website van Esoteric](#).

Configuratie

De K-05XD en N-05XD hebben een enorme hoeveelheid configuratie-opties. Met een aantal daarvan is er invloed uit te oefenen op de geluidskwaliteit. Het is ook nodig om in de menu's aan te geven welke ingangen en uitgangen worden gebruikt. Wellicht allemaal iets te veel voor de beginnende audiofiel, maar feitelijk een vorm van luxe en flexibiliteit die je verwacht op dit prijsniveau.

Esoteric S-05 eindversterker

Deze eindversterker heeft een drietal ingangskeuzes per kanaal. XLR, rca en ESL-A. De keuze wordt gemaakt met een switch. ESL-A (via XLR-kabels) werkt alleen als de N-05XD ook in ESL-A mode staat. De output kan geschakeld worden in stereo, BTL (bridge) of bi-amp. Het verschil tussen bridge-mode en bi-amp mode raakt even de grens van je vernuft. In beide gevallen heb je twee S-05 versterkers nodig. In bridge-mode wordt zo'n versterker een enkele mono-unit, aangestuurd via de R-ingang vanuit een enkel voorversterkerkanaal, waarbij het vermogen van de beide kanalen optelt en naar de luidspreker gaat.

In bi-amp mode blijft de versterker een tweekanaal exemplaar. Er is, net zoals met bridge-mode, een enkele ingang (L). Het uitgangssignaal van de ene versterkerhelft gaat naar het hoog en van de andere versterkerhelft naar het laag (meestal laag/midden in een tweewegsysteem). Bij bi-amp mode zijn er dus twee luidsprekerkabels die naar de bi-wire/amp terminals van dezelfde luidspreker gaan. Handig om dan even de koperen bars, tussen de terminals voor het hoog en laag/midden te verwijderen. Zo niet, dan sta je bij de dealer met een uitgefikte versterker en krijg je geen garantie.

Overigens beschikken de Esoteric versterkers over geavanceerde beveiligingscircuits. Mocht het toch mis gaan, dan blijft de schade, door een slimme opbouw van de schakelingen, lokaal op de print en zeer beperkt. De importeur gaf aan de laatste 12 jaar vrijwel geen defecte versterkers retour te hebben gekregen.

De S-05 is een klasse-A versterker en levert in 8 ohm 30 watt/kanaal. Dat is 60 watt in een 4 ohm belasting. De klasse-A techniek werkt niet via plateau-bias of een andere regeling waarbij de versterker op basis van het aangeboden signaal verder of minder in klasse-A wordt gestuurd.

De versterker staat continue vol in klasse-A en wordt dus redelijk warm. Vanwege het relatief beperkte vermogen blijft de warmte acceptabel en toont de openbare verlichting hier op de dijk geen enorme dip als de versterker wordt ingeschakeld. Via een trigger kan de versterker synchroon met de voorversterker ingeschakeld worden.

Opstellen

Zoals al eens eerder opgemerkt is het maken van een lijstje, met alle apparatuur waarmee de review is uitgevoerd, wat mij betreft volstrekt zinloos. Het is namelijk absoluut onmogelijk om op basis daarvan te voorspellen hoe iets klinkt. Ondergetekende is daarmee talloze keren onderuit gegaan.

De Esoteric apparatuur is gewoon beluisterd in zo optimaal mogelijke omstandigheden. Denk aan akoestiek, elektriciteitsvoorziening, bescherming tegen EMI/RFI, passende bekabeling, een goede opstelling en passende randapparatuur. Een omgeving waar een te reviewen component zo maximaal mogelijk kan presteren.

Test

De workflow is gekozen om iets te kunnen zeggen over de individuele apparaten, maar ook over het 'totale' Esoteric systeem. Dat had best wat voeten in de aarde. Zowel de individuele componenten, die steeds deel uitmaakten van diverse verschillende systemen, als het totale Esoteric systeem klonken goed, maar niet heel overtuigend. Op de dag dat het systeem als geheel werd beluisterd stopte de luistersessie 's nacht om 0.30 uur vanwege een tegenvallend resultaat. Ondanks de perfecte match met de luidsprekers, de akoestiek en aansluiting op het balanced power systeem van de studio.

De volgende ochtend een nieuwe poging, maar zonder de ingebouwde converter(s) van de Esoteric-set te gebruiken. De K-05XD werd dus alleen als loopwerk gebruikt, aangesloten op een externe dac van een ander merk en vervolgens analoog naar de N-05XD. Dus niets digitaals van Esoteric zelf.

Dat gaf een zeer goed resultaat en de prestaties kwamen op het niveau zoals hier gebruikelijk is voor audiosystemen rondom het prijsniveau van de Esoteric-set. Dat is best een tricky opmerking, want in de audiowereld is de relatie tussen prijs en kwaliteit heel ver te zoeken. Een betere benadering is daarom om te stellen dat een set van drie apparaten met een prijsje van 40K een bepaalde verwachting wekt.

Verder

Het leven van een audio-recensent is zwaar en bestaat uit het tillen van te zware dozen, het oeverloos luisteren en de hele dag cappucino's drinken. Nog niet geheel overtuigd werd de toevlucht genomen tot de cappucino, nadat de externe converter werd uitgeschakeld en met de hoopvolle gedachte dat de Esoteric-set via de ingebouwde converter(s) ook een zeer goede prestatie zou moeten kunnen bieden.

Terug in de luisterruimte opnieuw een ceedeetje in de speler. Dat veroorzaakte een bizarre ervaring. De set speelde opeens op een ongekend niveau. Van het ene op het andere moment. Het was letterlijk shocking.

Ondergetekende gelooft weinig van het zogenaamde inspeelfenomeen, bij gebrek aan rationele verklaringen. Laatst was er nog een ontmoeting met een audiofiel die glaskabels aan het inspelen was. Een bewijs dat de beschaving langzamerhand door het ijs zakt. Wat in moet spelen zijn luidsprekerdrivers en phono cartridges. Buizen zijn in de fabriek een aantal uren getest. Als ze aan de specificaties voldoen worden ze verkocht.

De specs worden echt niet beter na een extra aantal uren spelen. Aan de andere kant heb je, zeker met apparatuur nieuw uit de doos, dat een systeem altijd even moet settelen. Een groot deel van dit proces is dat alle componenten gewoon op bedrijfstemperatuur moeten komen. Om onbekende redenen hebben converters vaak wat extra tijd nodig om optimaal te gaan presteren.

Een enkele keer duurt het bereiken van de optimale prestatie ook wat langer bij elektronica met foliecondensatoren. Ook door onbekende redenen. Condensatoren moeten formeren. Er is weinig te vinden over de snelheid daarvan.

Energiebedrijven zeggen dat hoogspanningskabels na een tijdje ook een betere geleiding gaan vertonen. Dat een systeem van het ene op het andere moment zeer veel beter gaat spelen is hier al eens eerder waargenomen, maar het komt zelden voor. Navraag bij de importeur van Esoteric leerde dat deze apparatuur inderdaad even tijd nodig heeft om tot de optimale prestatie te komen. Voor dit merk dus een bekend fenomeen.

Komt een audiofiel bij de dokter

‘Het geluid van mijn nieuwe systeem is zo dichtbij. Ik zit er bovenop. Ik hoor ook bijgeluiden van instrumenten die ergens tegenaan schuren en een raar tikgeluid van de saxofoon. Zo klinkt muziek toch niet? Het is ook heel ruimtelijk en dat vind ik niet belangrijk. Moeizaam, het klinkt haast realistisch en naar echte muziek.’

Tijdens langdurige therapie-sessies legt de betreffende arts uit dat de microfoons vaak heel dicht bij de musici staan. Meestal tussen de twintig centimeter en drie meter. Als je muziek beluistert via luidsprekers is dat dus eigenlijk je luisterafstand. Heel dichtbij, waardoor je letterlijk elk detail hoort. Wie dat niet mooi vindt kan thuis het beste op tien meter afstand van de luidsprekers gaan

zitten. Wie naar livemuziek luistert ervaart ook een driedimensionale afbeelding van het gebeuren. Dat maakt dat een muziekkuitvoering realistisch en geloofwaardig overkomt. Het is precies wat de Esoteric-set doet.

Resultaat

De set is in staat om een spectaculaire 3D-stage neer te zetten. Letterlijk ver buiten de luidsprekers en met een opvallend mooie staffeling in de diepte. De band of het orkest staat letterlijk voor je neus. De focusering is zeer goed en je hoort elke snaar die aangeraakt wordt. Wat opvalt is de gigantische dynamiek waarmee het systeem speelt. Draai maar *The Blues* van Bart van den Brink. De uithalen op de piano knallen door de luisterruimte.

Het is ook ongekend met welke enorme subtiliteit het systeem klinken neer kan zetten. Zeer fijnbesnaard en ook gedetailleerd. Let op dat er een verschil is tussen subtiliteit en detail. Luister

maar naar 'Solitude', de geweldige Channel Classics productie waarbij Niek Baar en Ben Kim werken spelen van Robert en Clara Schumann. Huiveringwekkend tastbaar en de musici zijn gewoon aanwezig in de luisterruimte.

De Esoteric componenten spelen puur neutraal. Er is niets te vinden van het bij sommige (Japanse) producten optredende 'zoefgeluid'. Dat bestaat uit een afgetopt en soft hoog, een misplaatst licht warm accent en een soort onbetrokkenheid waardoor het stierlijk vervelend wordt om er naar te luisteren. De Esoteric-set is puur neutraal en laat bijvoorbeeld in het hoog de klanken gewoon horen zoals ze zich in werkelijkheid voordoen. Neutraal betekent niet koel en kil. Verre van dat. Sommigen spreken wel eens van een analytisch klankbeeld. Wat bedoel je dan? Je hoort gewoon alles, zoals je ook ervaart in de kleine zaal van het Concertgebouw. Wil je dan een soort impressionistisch beeld van het concert? Alsof het vanachter een gordijn klinkt?

Natuurlijke warmte van stemmen en instrumenten is onderdeel van een (goede) opname. Dat valt op tijdens het beluisteren van 'Aufgelebt' (Challenge Classics), waar Nino Gvetadze onder andere Beethoven's vierde pianoconcert speelt. Niet alleen plaatst de set de strijkers zeer fraai in de diepte, maar de klank daarvan is zeer goed. Camerata Øresund is een Deens barok ensemble. 'Pas de bourée' (Channel Classics) is een zeer geslaagde productie waarbij de strijkers best pittig kunnen klinken. Wie in werkelijkheid strijkinstrumenten hoort, weet dat ze niet helemaal klinken zoals op uw James Last platen. De Esoteric-set doet geen afbreuk aan dat realistische klankkarakter. Het geluid wordt echter nooit harsh, scherp of ruw. 'Loving You' (ATO Records) is de zeer succesvolle productie van Amanda Shires en Bobbie Nelson. De Esoteric-set laat hier het enthousiaste, inspirerende en betrokken geluidsbeeld horen. Met de aanwezige filters in de N-05XD en/of de K-05XD kan er nog enige invloed uitgeoefend worden op het klankbeeld. De K-05XD is ook standalone beluisterd in een heel andere set. Dat leerde dat deze speler een zeer hoge kwaliteit neerzet.

Wensen

Is er dan niets te wensen? Dat blijft natuurlijk altijd, ook al heb je een set van een miljoen. De klankdoorgifte van de set is erg goed, maar kan wellicht nog een streepje dieper en rijker. Hier is overigens een behoorlijke afhankelijkheid van het bronmateriaal. Zoals opgemerkt klinkt de set fris en neutraal. Daar is weer een afhankelijkheid van de gekozen luidsprekers. Met neutraal klinkende luidsprekers is er geen probleem. Met weergevers die vanuit de fabriek een soundje hebben, of kabels die bewust de hogere frequenties benadrukken, kun je in de problemen komen. Wellicht hebben de veel duurdere Esoteric componenten nog een streepje meer

detaillering en flow. Wie zowel de K-05XD als de N-05XD aanschaft, beschikt eigenlijk over twee converters. Esoteric wil voor twee groepen consumenten een startpunt hebben. Er zijn zeer veel klanten die uitsluitend cd's draaien. Die genieten dus van de converter in de K-05XD. Anderen, en dat zijn vaak jongeren, luisteren uitsluitend via streaming. Zij beschikken dan over de converter in

de N-05XD. Er wordt geluisterd via de hoofdtelefoon of actieve luidsprekers. Je hebt dan alleen de N-05XD nodig. Alles vanuit het idee om de 05-serie flexibel en compact te houden.

Epiloog

De besproken Esoteric-set is begerenswaardig. Je zit op de voorste rij en dat maximaliseert de muziekbeleving. Het enthousiaste, neutrale, dynamische, gedetailleerde, ruimtelijke en gefocuste karakter houdt de aandacht vast en zorgt dat je blijft luisteren. Los van de prestaties is de apparatuur fraai en degelijk gebouwd. Japanse perfectie ten top. Als je de volumeknop beweegt, licht de blauwe ring rondom deze regelaar op.

De blauwkleurige displays tonen grote en leesbare karakters. De manual beschrijft hoe de verschillende menu's bereikbaar zijn, maar de hele bediening is gebruiksvriendelijk.

Veel systemen die je beluistert bieden een ervaring alsof je vanaf de zijlijn naar de muziek luistert. Er gebeurt iets achter een plaat glas, waarvan je niet het gevoel hebt dat je daar deel van uitmaakt. Wat de beste systemen en het beschreven systeem hier doen is dat je

als luisteraar deel uit gaat maken van dezelfde akoestische omgeving als waarin de muziek speelt. Dus niet de luisteraar en de muziek in de akoestiek van de luisterruimte, maar de akoestiek van de opnameruimte maakt verbinding met de luisteraar. Je wordt daarin opgenomen en maakt daar voelbaar deel van uit. Het verschil tussen Times Square op de televisie zien of er echt rondlopen.

Esoteric 05-serie

N-05XD 13.500 euro

K-05XD 13.500 euro

S-05 15.000 euro

www.terrason-audio.nl

